

Ουίνστον Τσόρτσιλ: έκκληση για Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης

Ουίνστον Τσόρτσιλ 1874 - 1965

Ο Ουίνστον Τσόρτσιλ, πρώην στρατιωτικός, πολεμικός ανταποκριτής και πρωθυπουργός της Βρετανίας (1940-1945 και 1951-1955), ήταν από τους πρώτους που υποστήριξαν τη δημιουργία των «Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης». Μετά την εμπειρία του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, απέκτησε την πεποίθηση ότι μόνο μια ενωμένη Ευρώπη θα μπορούσε να εγγυηθεί την ειρήνη. Στόχος του ήταν η ριζική αντιμετώπιση των ευρωπαϊκών ασθενειών του εθνικισμού και της πολεμοκαπηλίας.

Τα διδάγματα που άντλησε από την Ιστορία τα διατύπωσε στην περίφημη «Ομιλία προς τους φοιτητές» στο πανεπιστήμιο της Ζυρίχης, το 1946: «Υπάρχει ένα φάρμακο που ... θα μπορούσε μέσα σε λίγα χρόνια να κάνει όλη την Ευρώπη ... ελεύθερη και ... ευτυχισμένη. Το φάρμακο αυτό είναι να δημιουργήσουμε ξανά την ευρωπαϊκή οικογένεια, στον βαθμό που μπορούμε, και να της δώσουμε μια δομή ικανή να της εξασφαλίσει την ειρήνη, την ασφάλεια και την ελευθερία. Πρέπει να δημιουργήσουμε

ένα είδος Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης.»

Έτσι, ο άνθρωπος που υπήρξε η κινητήρια δύναμη της αντιχιτλερικής συμμαχίας έγινε ένθερμος υποστηρικτής της ευρωπαϊκής ιδέας.

Ο Ουίνστον Τσόρτσιλ διακρίθηκε, επίσης, ως ζωγράφος και συγγραφέας. Το 1953 του απονεμήθηκε το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας.

Νεανικά χρόνια

Ο Ουίνστον Τσόρτσιλ γεννήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 1874. Ήταν γόνος της αριστοκρατικής οικογένειας Σπένσερ-Τσόρτσιλ (Δούκες του Μάλμπορο), όμως η μητέρα του είχε γεννηθεί στην Αμερική. Τα παιδικά του χρόνια τα έζησε ως προνομιούχος και το 1888 άρχισε τις εγκύκλιες σπουδές του στο Χάρου, ένα από τα καλύτερα εκπαιδευτήρια αρρένων του Λονδίνου. Εντούτοις, ως μαθητής δεν διακρίθηκε για τις επιδόσεις του ούτε για την αγάπη του για το σχολικό περιβάλλον.

Αποφοίτησε το 1893 και χρειάστηκε να δώσει τρεις φορές εξετάσεις για να περάσει στην Ακαδημία Σάντχερστ, τη Βασιλική Στρατιωτική Ακαδημία. Πάντως, μετά την αποφοίτησή του ξεκίνησε μια λαμπρή στρατιωτική σταδιοδρομία. Κατά την πενταετία που ακολούθησε, πολέμησε σε τρεις πειρούς, κέρδισε τέσσερα μετάλλια και έγινε

μέλος του Τάγματος της Αξίας, συνέγραψε πέντε βιβλία και εξελέγη στο Κοινοβούλιο –όλα αυτά πριν καν συμπληρώσει τα 26 του χρόνια.

Πολιτική σταδιοδρομία

Εκτός από αξιωματικός του βρετανικού στρατού, ο Τσόρτσιλ εργάστηκε και ως πολεμικός ανταποκριτής. Οι ανταποκρίσεις του για τον πόλεμο των Μπόερ έγιναν πρωτοσέλιδα στις εφημερίδες όταν δραπέτευσε από στρατόπεδο αιχμαλώτων πολέμου στη Νότιο Αφρική για να επιστρέψει στην Αγγλία το 1900 και να ασχοληθεί με την πολιτική. Εξελέγη στο Κοινοβούλιο και διετέλεσε υπουργός Εσωτερικών και πρώτος λόρδος του Ναυαρχείου (υπουργός Ναυτικών) σε διάφορες κυβερνήσεις. Το 1915 αναγκάστηκε να

υποβάλει την παραίτησή του λόγω μιας αποτυχημένης στρατιωτικής εκστρατείας. Επέστρεψε στον Στρατό ως επικεφαλής των ανδρών του 6ου Τάγματος Σκότων Τυφεκιοφόρων στα χαρακώματα της Γαλλίας. Το 1917 σχηματίστηκε νέα κυβέρνηση, στην οποία ανέλαβε τη θέση του υπουργού Στρατιωτικού Εφοδιασμού. Κατά τα επόμενα έτη και έως το 1929, ο Τσόρτσιλ πέρασε από πολύ σημαντικά υπουργικά αξιώματα, εκτός από αυτό του υπουργού Εξωτερικών. Το 1929 απομακρύνθηκε από το κόμμα του, το Κόμμα των Συντηρητικών. Ήταν η απαρχή μιας περιόδου στη ζωή του Τσόρτσιλ που έγινε γνωστή ως «τα χρόνια της ερήμου». Πολυγραφότατος, αφιερώθηκε στη συγγραφή άρθρων και βιβλίων τα οποία γνώρισαν πολλές εκδόσεις. Ο Τσόρτσιλ ήταν από τους πρώτους που αναγνώρισαν ότι ο Χίτλερ συνιστά σοβαρή απειλή πολύ πριν ξεσπάσει ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος και ο πρώτος που εξέφρασε τις ανησυχίες του.

Ο Τσόρτσιλ κάνει το σήμα της νίκης στη διάρκεια ομιλίας του στο Συνέδριο της Ευρώπης στη Χάγη το 1948.

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος

Το 1939 οι προβλέψεις του Τσόρτσιλ επαληθεύθηκαν με το ξέσπασμα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Το 1940 ανέλαβε την πρωθυπουργία της Βρετανίας και καθοδήγησε τον λαό τα δύσκολα χρόνια που ακολούθησαν, μεταδίδοντάς του αισιοδοξία και αποφασιστικότητα με τους εμπνευσμένους λόγους του. Η κατηγορηματική του άρνηση να δεχθεί το ενδεχόμενο της ήττας ή να διαπραγματευτεί με τους Ναζί ενέπνευσε τη βρετανική αντίσταση, ιδίως στην αρχή του πολέμου όταν η Βρετανία αντιστεκόταν στον Χίτλερ χωρίς συμμάχους. Παρ' όλα αυτά, έχασε τις εκλογές μετά το τέλος του πολέμου. Αυτό που δεν έχασε, όμως, ήταν η ικανότητά του να ερμηνεύει και να προβλέπει σωστά τις μελλοντικές εξελίξεις, όπως αποδείχθηκε και από την περίφημη ομιλία του στο Φούλτον του Μισούρι σχετικά με την κομμουνιστική απειλή που ενσάρκωνε η Σοβιετική Ένωση, όπου χρησιμοποίησε για πρώτη φορά την δικής του εμπνεύσεως έκφραση «σιδηρούν παραπέτασμα».

«Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης»

Το 1946, ο Τσόρτσιλ εκφώνησε άλλη μια περίφημη ομιλία στο Πανεπιστήμιο της Ζυρίχης, όπου υποστήριξε την ανάγκη να δημιουργηθούν οι «Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης» και καλούσε τους Ευρωπαίους να στρέψουν τα βλέμματα τους στα δεινά του παρελθόντος και το βλέμμα τους προς το μέλλον. Δήλωσε ότι η Ευρώπη δεν έχει την πολυτέλεια να άγεται και να φέρεται από τις δυνάμεις του μίσους και την αντεκδίκησης που γεννήθηκαν από τις πληγές του παρελθόντος και ότι το πρώτο βήμα για την ανασύσταση της «ευρωπαϊκής οικογένειας» της δικαιοσύνης, του ελέους και της ελευθερίας είναι η δημιουργία «ενός είδους Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης. Μόνον έτσι οι εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι του μόχθου θα μπορέσουν να ξαναγευτούν τις απλές χαρές και τις ελπίδες που νοηματοδοτούν τη ζωή».

Συμβούλιο της Ευρώπης

Με την έκκληση για τη δημιουργία των Ηνωμένων Πολιτειών της Ευρώπης, ο Τσόρτσιλ υπήρξε ένας από τους πρώτους υποστηρικτές της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ως μέσου αποτροπής της επανάληψης των φρικαλεοτήτων των δύο παγκοσμίων πολέμων. Το πρώτο βήμα, γι' αυτόν, ήταν η ίδρυση ενός Συμβουλίου της Ευρώπης. Το 1948, συνήλθαν στη Χάγη, υπό την τιμητική προεδρεία του Τσόρτσιλ, 800 αντιπρόσωποι από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, στο πλαίσιο ενός εντυπωσιακού Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ήταν η απαρχή της ίδρυσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, στις 5 Μαΐου 1949, στην πρώτη σύνοδο του οποίου παρέστη και ο ίδιος ο Τσόρτσιλ. Η έκκλησή του για δράση θεωρείται ότι έδωσε ώθηση στην περαιτέρω ολοκλήρωση, που συμφωνήθηκε κατόπιν στη Διάσκεψη της Μεσσήνης το 1955 και οδήγησε στη Συνθήκη της Ρώμης δυο χρόνια αργότερα. Ο Τσόρτσιλ ήταν επίσης ο πρώτος που έθεσε προς συζήτηση το θέμα ενός «ευρωπαϊκού στρατού» με σκοπό την προστασία της ευρωπαϊκής ηπείρου και την ενίσχυση των θέσεων της ευρωπαϊκής διπλωματίας. Εξάλλου, το 1959 ιδρύθηκε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, την ιδέα για την ίδρυση του οποίου είχε υποστηρίξει ο Τσόρτσιλ μια δεκαετία νωρίτερα.

Πηγή έμπνευσης για τους λαούς της Ευρώπης, ενοποιός παράγων στον αγώνα των συμμάχων κατά του Ναζισμού και του Φασισμού, ο Ουίνστον Τσόρτσιλ αποτέλεσε κινητήρια δύναμη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και αγωνίστηκε σκληρά γι' αυτήν.